

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

2022-09-09

Marcus Frenzel
Tel: 010-698 18 22
marcus.frenzel
@naturvardsverket.se

Ärendenummer
NV-06792-22

NÄRVARANDE

Jan-Erik Lindström, SPT
Marie Borgström, STOR
Agneta Thor Leander, VA SYD
Nina Lans, Naturvårdsverket/Pv
Ulrika Elveskog, Naturvårdsverket/Pt
Eva Nilsson, Naturvårdsverket (del av mötet)/Pa
Marcus Frenzel, Naturvårdsverket/Pm

Minnesanteckningar – lagstyrd ackreditering av oljeavskiljarkontroll

Plats: Heden/zoom

Datum: 2022-09-01

Marcus hälsade alla välkomna och mötet inleddes med en presentationsrunda. Därefter presenterade Agneta arbetet som föregått mötet.

Bakgrund

STOR och SPT har sedan över 10 år arbetat med en frivillig ackreditering av oljeavskiljarkontroll enligt SS EN-858. Från början hade man en frivillig auktorisering – den är dock numera slopad och man har infört den nuvarande formen med en frivillig ackreditering. Anledningen är att man ser att det finns brister, både i installation och skötsel, vilket leder till en onödig belastning på miljön i form av utsläpp av olja och metaller.

Nuläge

En uppskattning ger vid handen att det finns mellan 90 000 och 100 000 oljeavskiljare i landet, men mörkertalet är stort. Gissningsvis är det ca 50% av dessa som inte sköts om på ett korrekt sätt.

Arbetsgruppen har kontaktat oljebolag, kommuner och VA-bolag för att få deras uppfattning om tillsyn och vilka problem man stöter på. Oljebolagen (och även STORs och SPTs medlemsföretag som verkar på olika platser i landet) ser att tillsyn, kontroll och kravställning inte bedrivs på likvärdigt sätt. Detta kan till viss del förklaras med att nationella bedömningsgrunder avseende utsläpp från exempelvis fordonstvättar saknas och kunskapsbrist hos tillsynsmyndigheten.

Mål

Målet med arbetsgruppens arbete är att få till en ackreditering av kontroll av oljeavskiljare (både installation och återkommande kontroll) där det gäller att

hitta en modell för likhet i bedömningen av dem. Arbetet underlättas av att systemet för kontroll redan finns på plats.

Allmänna frågor och diskussioner

SS-EN 858 kom 2003. Avskiljare byggda efter 2008/2010 är ok enligt standarden men uppskattningsvis är det bara 20% av de 100 000 som finns i landet. Dessutom bedöms mellan 30 och 40% av alla oljeavskiljare vara kopplade till dagvattennätet. Dessutom sker en teknikutveckling där installationen blir mer kompakt och har en större avskiljningsgrad. Det senaste är att man fokuserar mer på metallavskiljning vilket bedöms vara viktigt i och med att man går över mer och mer till fossilfria transporter eftersom hanteringen av oljeprodukter minskar i en eldriven fordonsflotta.

Hur fungerar ackreditering på äldre oljeavskiljare? Äldre oljeavskiljare som inte är byggda enligt standarden kan också kontrolleras enligt standarden men protokollet innehåller då kommentarer om vilka anläggningsdelar som saknas. En sammantagen bedömning om avskiljaren är ok görs av kontrollorganet. Finns det brister ges också förslag på åtgärder. Målet med en eventuell lagstyrd ackreditering är inte att få bort alla gamla oljeavskiljare utan att man hittar de anläggningar som inte fungerar och åtgärdar dem. Det finns ingen anledning att byta ut en äldre installation om den fungerar vid nuvarande belastning och/eller användningsområde. Framför allt är det viktigt att en äldre avskiljare är tät! Äldre avskiljare kan ha läckage både i röranslutningar och i skarvarna (dessa består ofta av betongringar med tätning i skarvarna).

Vad är branschens erfarenhet gällande kontroll från de företag som idag är ackrediterade? Kvaliteten blir högre vid kontrollen – det blir helt enkelt mer ordning och reda. De ackrediterade företagen deltar också i vidareutbildningar och håller sig ajour med ny lagstiftning.

Hur ser kraven på oljeavskiljare ut i andra länder? Tyskland har hårda krav, i Norge liknar kraven de svenska och i Danmark är det ”High Chaparall” (SPT har verksamhet i både Danmark och Norge och vet därför mer om rådande förhållanden). I Finland vet man inte riktigt. Jan-Erik lovar att kolla upp de tyska kraven närmare och dela det med övriga.

Diskussion om vägen framåt. Naturvårdsverket har än så länge haft ståndpunkten att detta ska skötas via tillsynen (dessutom har resurser saknats inom området). Branschen inser också att det kommer ta lång tid innan en förordning eventuellt kommer finnas, men ett första steg är att ta fram en rimlig tillsynsvägledning. Det arbetet är redan i gång i och med fokusområdet fordonstvättar. Det gör att men hel del av dessa frågor med fördel kan inarbetas i det underlag som är under framtagande (Marcus och Ulrika arbetar med det). Naturvårdsverket tar gärna emot goda exempel som branschen stöter på och att detta inarbetas i tillsynsvägledningen. Det största glappet man identifierat från branschens sida är som tidigare nämnts att det saknas likvärdiga bedömningskriterier avseende tillsyn och utsläppskrav. Jan-Erik och Marie återkommer också med information om vad verksamhetsutövarna anser spretar mest inom tillsynen – gärna med en rangordning. Detta är till stor hjälp för tillsynsvägledningen och den planerade kampanjen som planeras att sjösättas hösten 2023.

Provtagning av vatten ingår inte i den frivilliga ackrediteringskontrollen idag men det kan vara lämpligt att man har krav på det (provtagning före och efter kontroll). SPT har även tittat på om man kan anordna en relevant utbildning för

provtagning av vatten från oljeavskiljare. Den utbildning som krävs idag (SNFS 1990:11, MS: 29, bilaga 1) i de riktlinjer som förekommer kan upplevas som något för bred eftersom det är stor skillnad på provtagning av vatten från en industri eller avloppsreningsverk och en fordonstvätt. Jan-Erik återkommer.

Övrigt

Allmänt samtal om ansvarsgränser mellan tillsynsmyndigheten och VA-bolag/VA-huvudman. Hur krav ska ställas på verksamhetsutövaren och hur samarbetet/ansvar mellan tillsynsmyndighet och VA-huvudman är en sak som kan utvecklas i den kommande tillsynsvägledningen. I Malmö ställer man inte krav på provtagning av fordonstvätt sedan några år tillbaka utan det ansvaret har lämnats över till VA SYD. Erfarenheten visar att om man går ut gemensamt så når man bäst resultat – det blir då tydligt för verksamhetsutövaren vem som ansvarar för vad. Det är inte vanligt att tillsynsmyndigheten ställer krav enligt SS-EN 858 så sker det i samband med tillsyn och föreläggande om åtgärder.

Har branschen någon erfarenhet av den nya företeelsen med fordonstvätt ute på plats? Ser ofta med ånga och torkning med speciella fiberdukar. Detta tas upp i kommande tillsynsvägledning.

VA SYD har ingen vetskap om hur stor belastning på inflöde och metaller som fordonstvättarna utgör. SVOA och Käppalaförbundet har dock gjort några sådana undersökningar ([Kretsloppsrapporter - Käppalaförbundet \(kappala.se\)](http://kappala.se))

Bedömda stötestenar

- Hur utforma ett bra kontrollsystem på äldre avskiljare?
- Nationella bedömningsgrunder – hur bör de se ut? Marcus berättade lite om undersökningen om vilka riktlinjer som tillämpas. I de fall kommuner eller VA-bolag har riktlinjer är dessa tämligen likartade avseende utsläppt mängd förorening per tvättat fordon och provtagning.
- Kan fettavskiljare omfattas? Rimligen bör de också omfattas eftersom tekniken är ungefär densamma.
- Egenkontrollförordningen – vad har Naturvårdsverket föreskriftsrätt om? Viktigt att fånga upp U-verksamheter eftersom de utgör den stora massan av fordonstvättar och samtidigt troligen har de lägsta kunskaperna om skötsel av oljeavskiljare.

Avslutning

Alla förklarade sig nöjda med diskussionerna. Marcus återkommer med minnesanteckningar och en återkoppling när frågan har diskuterats internt.

Bilaga

Presentation av VA SYD